

مقالات تقی زاده

جلد هیجدهم

جوهر تاریخ

مباحث اجتماعی و مدنی

زیر نظر

ایرج افشار

به کوشش

کاوه بیات

سرشناسه	تقی زاده، حسن، ۱۳۴۸-۱۲۵۷
عنوان و نام پدیدآور	مقالات تقی زاده / زیر نظر ایرج افشار
مشخصات نشر	تهران: توس، - ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری	ج ۲۲: مصور، جدول، عکس، نمونه
شابک	دوره: ۵-۶۶۹-۳۱۵-۹۶۴-۹۷۸ شابک جلد ۱۸: ۸-۶۵۵-۳۱۵-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	ج ۱۸ (چاپ اول: ۱۳۹۶) فیبا
یادداشت	کتابنامه
مندرجات	ج ۱۸، جوهر تاریخ: مباحث اجتماعی و مدنی
موضوع	مقاله های فارسی -- قرن ۱۴
شناسه افزوده	افشار، ایرج، ۱۳۸۹-۱۳۰۴، گردآورنده
رده بندی کنگره	۱۳۸۶ م ۷۹۴/۹۴ PIR
رده ی دی	۸۴۴/۶۲
شماره بشناسی ملی	۱۵۹۵۶-۸۴

انتشارات توس

مقالات تقی زاده (جلد هیجدهم)

جوهر تاریخ

مباحث اجتماعی و مدنی

سید حسن تقی زاده

زیر نظر ایرج افشار

به کوشش کاوه بیات

چاپ اول: ۱۳۹۶

حروفچینی و صفحه آرائی (توس): ندا جبار

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه

چاپ: حیدری

شابک جلد هیجدهم: ۹۷۸-۹۶۴-۳۱۵-۶۵۵-۸ ISBN 978-964-315-655-8

شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۳۱۵-۶۶۹-۵ ISBN 978-964-315-669-5

کلیه حقوق چاپ و انتشار این اثر - به هر صورت - محفوظ و مخصوص انتشارات توس است.

دفتر مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، بن بست پورجوادی، شماره ۵ - تلفن: ۶۶۴۹۱۴۴۵

مرکز فروش: خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۸ - تلفن: ۶۶۴۶۱۰۰۷

نشانی اینترنتی: www.toospub.com پست الکترونیک: info@toospub.com

۴۰۰۰ تومان

فهرست مندرجات

۷	یادداشت
۹	بخش اول: نگاه تاریخی
۱۱	تحقیق حالات کنونی ایران یا محاکمات تاریخی
۴۵	کشف الغطاء
۶۴	تحولات تاریخی و مدنی ایران در گذشته
۷۲	بعضی از ملل ترقی و انحطاط ایران
۸۵	بخش دوم: تمدن مغربی
۸۷	اخذ تمدن خارج از آری، وطن، ملت، تساهل
۱۲۴	تأثیرات تمدن غربی در ایران
۱۲۶	سرایت افکار غربی در ایران
۱۴۱	بخش سوم: جامعه و دیوان
۱۴۳	دفاع
۱۵۲	مسئولیت قلم
۱۵۵	مقدمات آینده روشن
۱۶۲	رشد اجتماعی و وسائل حصول آن در مملکت ما (ب)
۱۷۳	عوامل مهم ترقی اجتماعی
۱۸۰	انواع جهاد ملی - تعلیم عمومی
۱۹۹	اهم وسائل نجات
۲۰۸	سه رکن سعادت ملت اقتصاد - امور صحی - تعلیم عمومی
۲۱۵	مکتوب شهری
۲۱۹	یک مشت تصورات بی ادعا
۲۳۹	مردان آزاده
۲۴۲	یادداشتهایی بر یک خطابه
۲۴۶	ناراضی
۲۵۳	[یادداشتهایی درباره مسائل فکری و سیاسی ایران و...]
۲۵۵	درباره اوضاع و اصلاحات آذربایجان
۲۶۶	سخنرانی درباره وقایع آذربایجان
۲۶۹	مناظره شب و روز علم زمین شناسی
۲۸۱	مناظره شب و روز
۲۹۱	یادداشتی به خط تقی زاده
۲۹۳	سر ترقی ملل
۲۹۶	ملل حیه و ملل میته

۳۰۵	بخش چهارم: اقتصاد و بودجه
۳۰۷	فقدان نقشه مستلزم فقدان بودجه یا ...
۳۴۳	اوضاع اقتصادی ایران در ۱۳۱۲ شمسی
۳۴۶	سیاست اقتصادی
۳۴۹	سخنرانی درباره اوضاع ولایات و ...
۳۶۰	درباره اصلاحات ارضی
۳۶۲	خلاصه طرح پیشنهادی «تیزهوش» راجع به اصلاح اوضاع اجتماعی و ...
۳۷۲	مخارج یک کارگر
۳۷۴	یادداشت‌های چند نطق
۳۹۰	دو جواب ابوالحسن ابتهاج
۴۰۳	بخش پنجم: حنان و سخنرانیها
۴۰۵	اولین مصاحبه پس از رسیده به ۱۳۲۰
۴۱۳	سخنرانی در آذربایجان
۴۱۷	سخنرانی در رضاییه ورمز
۴۲۱	لزوم توجه بیشتر به ولایات
۴۳۴	یادداشت‌هایی برای یک سخنرانی
۴۳۸	[یادداشت‌هایی برای یک نطق در مجلس]
۴۴۴	[یادداشت‌های دیگری برای یک نطق مجلس]
۴۴۷	صرف وجوه بلدیّه
۴۵۱	بخش ششم: قانون اساسی - انتخابات
۴۵۳	انتخابات
۴۶۳	ذیل یک مقاله
۴۶۵	«دمکرات» - انتخابات - حزب دمکرات
۴۷۴	[یادداشتی دیگر درباره اصلاح انتخابات]
۴۷۶	[یادداشت‌هایی درباره اصلاح انتخابات]
۴۷۸	نحوه تجدید نظر در قانون اساسی و اصلاح قانون انتخابات
۴۸۲	ریاست مجلس سنا
۴۸۴	نحوه تشکیل مجلس مختلط
۴۸۷	نامه‌ای به روزنامه ستاره (مجلس مختلط)
۴۸۹	مصاحبه در باب بعضی از اصول قانون اساسی
۴۹۵	مصاحبه درباره مصونیت منازل افراد قوه مقننه
۴۹۸	درباره فترت مجلس و انتخابات
۵۰۳	تاخیر در انتخابات فقط با نیت خیر جایز است
۵۰۶	سخنانی درباره سازمان ملل متحد
۵۰۹	سخنانی درباره اعلامیه حقوق بشر
۵۱۱	حکومت جهانی!

شادروان ایرج افشار در جدید چاپ مقالات تقی‌زاده که انتشار چاپ اول آنها از سال ۱۳۴۹ آغاز شد و پس از انتشار ده سال به دلیل دگرگونی‌های زمانه در سال ۱۳۵۷ ناتمام ماند، علاوه بر تکمیل کار، نوعی ترتیب بر سلاسل مجدد مقالات و همچنین انضمام نوشته‌های جدید را نیز مد نظر داشت. بنابراین آنها تحت عنوان چاپ مجدد مقالات تقی‌زاده به همت او و شادروان محسن باقرزاده مدیر انتشارات توس منتشر شده است، فقط تجدید چاپ مجلدات پیشین و افزوده شدن چند مجلد دیگر بر مجموعه قبلی نیست.

در پی درگذشت استاد ایرج افشار در ۱۳۸۹، محسن باقرزاده در ۱۳۹۳، و با توجه به تأکید گنجینه پژوهشی ایرج افشار و تصمیم بنابر آقای علی باقرزاده مدیر کنونی انتشارات توس بر ادامه کار و انتشار دیگر مجلدات مقالات تقی‌زاده، صورتی که استاد ایرج افشار در نظر داشته و مقرر فرموده بودند، وظیفه رسیدگی به دارمجله سوم به «جوهر تاریخ، مباحث اجتماعی و مدنی» بر عهده نگارنده قرار گرفت.

با توجه به آن که شادروان ایرج افشار هم فهرست مقالاتی را که می‌بایست در این مجلد گردآید معین فرموده بودند و هم ترتیب تقسیم و تنظیم آنها در شش بخش نگاه تاریخی، تمدن مغربی، جامعه و دیوان، اقتصاد و بودجه، سخنان و سخنرانی‌ها و قانون اساسی - انتخابات جز نظارت بر اعمال این ترتیب و بازخوانی حروفچینی مجدد متن مقالات و مطالب مورد بحث کار دیگری در پیش نبود که آن نیز خوشبختانه صورت گرفت.

به نظر رسید که شادروان ایرج افشار در تجدید چاپ این مقالات و یادداشت‌ها امروزی شدن رسم‌الخط آنها را در نظر نداشته‌اند و در مجموع، جز در مواردی چند که بیم خبط و

خطا می رفت، بر همان اساس نیز عمل شد. از این رو علاوه بر رسم الخط پیشین، دیگر خصوصیات چون نقطه چین ها و مشکی شدن پاره ای از کلمات متن نیز مطابق چاپ پیشین است. در چند مورد توضیحاتی چند افزوده شده اند که برای تمایز از توضیحات قبلی داخل قلاب - [] - قرار گرفته اند.

با توجه به گرد آمدن و انتشار سخنان و سخنرانی های شادروان سید حسن تقی زاده در این چاپ جدید - (تقی زاده در مجلس، مجلدات ۱۰-۸) - امکان شناسایی پاره ای از یادداشت ها و پیش نویس های چند نطق و سخنرانی او میسر شد که در حواشی این مجموعه مورد اشاره قرار گرفتند.

اگرچه نبسته ها و مقالات سید حسن تقی زاده برای اهل تاریخ شناس است اما مطالعه مجدد بخشی از آن که در این مجموعه گرد آمده اند باز هم می تواند یادآور آن وجود وطن پرست و دلسوز به حال و روز این مملکت باشد و اصابت رأی و نظر درست ایرج افشار در گردآوری و حفظ داده هایی از این دست با تمام مشکلاتی که برای او به همراه داشت.

در پایان لازم می داند از پیگیری کنبه پژوهشی ایرج افشار و به ویژه دوست گرامی جناب آقای آرش افشار در این امر تشکر. قدردانی شود و همچنین نیت خیر و نگاه مشتاق شادروان محسن باقرزاده که پیوسته حواستار و دستگیر به سامان رسیدن این مجموعه بود.

کاوه بیات

دی ماه ۱۳۹۵